

Діденко Юлія Іванівна,
студентка 5 курсу юридичного факультету
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Орлова О.О.
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ЮРИДИЧНИХ КЛІНІК У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Формування професійної компетентності майбутнього фахівця – одна з основних цілей вищої школи. Досягнення цієї мети вимагає створення таких умов, які роблять реально можливою системно, послідовно й ефективно освоюватися професійною діяльністю юриста. Однією із таких умов є створення позитивного налаштування до опанування професією юриста, формування професійної спрямованості. Тому останнім часом дуже актуальним серед науковців є дослідження юридичних клінік в Україні, діяльність яких спрямована на підвищення якості підготовки юристів та практичній підготовці студентів.

Якість юридичної освіти та становлення правової культури студентів залежить від набуття студентами практичних навичок під час проходження ними практики на базі органів державної влади та місцевого самоврядування, у приватному секторі економіки. Звідси провідну роль у навчальному процесі вищих навчальних закладів відіграє практика студентів на базі юридичної клініки, яка забезпечує формування у них відповідного рівня правової культури.

Особливе місце у напрямку зміцнення розвитку діяльності юридичних клінік займає питання їх правового регулювання. По суті, на початковому етапі становлення юридичних клінік в Україні їх діяльність: здійснювалась у формі самостійних громадських організацій або їх структурних підрозділів, як складових вищих навчальних закладів та освітнього процесу; розцінювалась як джерело правової інформації для населення, а тому регулювалась відповідним законодавством України (законами України «Про об'єднання громадян», «Про молодіжні та дитячі громадські організації», «Про освіту», «Про вищу освіту» тощо). Всеукраїнською громадською організацією «Асоціація юридичних клінік України» було сформовано власну внутрішню правову базу, спрямовану на забезпечення та уніфікацію діяльності юридичних клінік та на їх відмежування від інших форм об'єднань студентів та молодих юристів, які надають безоплатну правову допомогу (Стандарти юридичних клінік України, Типове положення про юридичну клініку та Етичний кодекс діяльності юридичної клініки в Україні).

На сучасному етапі розвитку юридичних клінік в Україні до внутрішніх нормативних актів, які забезпечують їх діяльність у структурі вищих навчальних закладів, належать установчі документи (статут освітньої установи, положення про юридичну клініку, посадові інструкції

співробітників тощо), організаційні документи (план роботи, журнал вхідної та вихідної документації тощо) та документи, які виникають у процесі надання правової допомоги (вхідна анкета відвідувача, консультаційна справа) [1, с. 9].

Як свідчить аналіз, повсякденна робота юридичних клінік на сьогодні має дві головні мети клінічної юридичної освіти: виховувати суспільно відповідальних юристів і надавати безкоштовні юридичні послуги малозабезпеченим членам громади [2, с. 40]. Юридична клініка створюється для практичного навчання студентів-юристів майбутньої професії шляхом здійснення правозахисної і правопросвітньої діяльності під керівництвом викладачів [3, с. 67]. Крім того, робота юридичних клінік забезпечує можливість практичного застосування студентами своїх знань та сприяє вирішенню питань загальнодержавного значення – допомоги соціально незахищеним верствам населення [4, с. 12]. Тобто при належній організації діяльності юридичної клініки у структурі вищого навчального закладу можна забезпечити надання студентами-консультантами кваліфікованої (якісної) правової допомоги населенню.

Безумовно, належне функціонування юридичної клініки є неможливим без її ефективної організації, яке полягає не лише у кадровому, інформаційному, матеріально-технічному та фінансовому забезпеченні, але й нормативному врегулюванні діяльності на локальному рівні (зокрема, у статуті вищого навчального закладу та положенні про юридичну клініку), а також інших внутрішніх актах з організації роботи [5, с. 121].

Таким чином, юридичні клініки відіграють провідну роль у процесі підготовки майбутнього професіонала. Юридичні клініки передусім спрямовані на організацію та управління пізнавальною діяльністю майбутніх професіоналів, на активізацію та інтенсифікацію їх навчально-пізнавальної діяльності, на розвиток мислення студентів тощо. У прагненні до ефективного розвитку юридичних клінік в Україні та стабільного їх функціонування важливого значення набуває належне правове регулювання діяльності юридичних клінік. Безумовно, необхідним є якнайшвидше законодавче вирішення правового статусу юридичних клінік в Україні. Тому подальші дослідження у цьому напрямі є важливими напрямками на сьогодні з метою розв'язання усіх проблемних питань, що виникають в процесі регулювання діяльності юридичних клінік в Україні.

Бібліографічні посилання:

1. Лоджук М. Т. Правове регулювання діяльності юридичних клінік в Україні: загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. Одеса, 2014. 20 с.
2. Галай А. Становлення юридичної клінічної освіти в Україні та у деяких інших країнах світу. *Науковий вісник Національної академії прокуратури України*. 2014. № 4. С. 39-48

3. Галай А.О. Юридична клініка як суб'єкт адміністративних правовідносин. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2013. № 4(138). С. 66–73.
4. Обучение в юридической клинике (правовые основы, методики, юридическая техника и практикум) / С. А. Балашенко [и др.] ; под общ. ред. С. А. Балашенко. Минск: ГИУСТ БГУ, 2008. 408 с.
5. Лоджук М.Т. Юридичні клініки в Україні: освіта та правова допомога: монографія. Одеса : Фенікс, 2015. 328 с.